

O D L U K E

A) Odluke domaćih sudova i drugih organa

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br. VI-SI-632/71-2
od 24. VI 1971.

Vijeće: dr Dušan Arneri, dr Tomislav Haramustek, prof. dr Branko Jakaša

Željeznički saobraćaj - Požar uz prugu - Odgovornost željeznice - Dokaz o uzročnoj vezi između prolaska vlaka i požara - Za požar koji prouzrokuje uz prugu željeznica odgovara na temelju uzročnosti - Dokaz o postojanju uzročne veze između prolaska vlaka i požara ocjenjuje sud po svom slobodnom uvjerenju na temelju rezultata postupka - Kod toga nije potrebno da ova uzročna veza bude potpuno sigurno utvrđena - Sud svoje uvjerenje može utemeljiti i na određenom stupnju vjerojatnosti

Tužitelj (privredna organizacija koja upravlja šumama) tužbom je zahtijevao od tuženika (željezničkog transportnog poduzeća) da mu naknadi štetu izazvanu požarom šume u neposrednoj blizini željezničke pruge. Tvrdi da je spomenuti šumski požar prouzročio užareni komad kočne papuče vlaka tuženoga koji se kretao željezničkom prugom neposredno prije izbijanja požara. Užareni komad da je zapalio najprije suhu travu, a zatim se proširio i na šumu.

Tuženik se protivio tužbenom zahtjevu u osnovi i u visini. Tvrdi da požar nije prouzročio njegov vlak, a s time ni nastalu štetu. Naime, ukoliko i dodje do odpadanja komada kočne papuče kao što je bilo u ovom slučaju, užareni komad pada isključivo na kolosijek koji je ogradjen protupožarnim pojasom gornjeg kružnog stroja koji se sastoji od tucanika i željezničkih pragova, dakle na terenu bez trave.

Nesporno je među parničnim strankama da je izbio požar i tužitelju prouzročio štetu u šumi istoga dana kad je prošao kolosijekom tuženikov vlak koji se kretao iz pravca Zagreba prema Splitu.

Prvostepeni sud je tužbu odbio iz slijedećih glavnih razloga:

Iz nalaza i mišljenja vještaka slijedi da je požar najvjerojatnije nastao od usijanih dijelova papučica, koji otpadaju za vrijeme kočenja vlaka. Ovo stoga što je istodobno

nastalo zapaljivanje suhe trave s jedne i s druge strane pruge, pa otpada mogućnost zapaljivanja bacanjem gorućih predmeta iz vlaka. Po mišljenju vještaka staza širine 1 - 2 m na kojoj ima trave i pokoja grana niskog raslinja, a koja predstavlja zaštitni pojas, ne može se smatrati odgovarajućim zaštitnim pojasom u šumskom području.

Željeznica kao pogon s povećanom opasnošću odgovara trećim osobama za štetu koja nastane od njezinog pogona po kriteriju objektivne odgovornosti - kriteriju uzročnosti.

Da bi tuženik odgovarao za štetu, tužitelj mora dokazati štetnu radnju, štetu i uzročnu vezu.

Postojanje štete je utvrđeno, a u pogledu visine štete, na osnovi izvedenih dokaza, sud utvrđuje da je ona nastala u visini tužbenog zahtjeva.

Na osnovi izvedenih dokaza prvostepeni sud nije mogao utvrditi da je do požara došlo otkidanjem užarenog komada kočne papuče vlaka.

Istina, u svim dokaznim ispravama stoji i svi saslušani svjedoci iskazuju da se pretpostavlja da je požar nastao od užarenog komada kočne papuče vlaka koji je na dan požara prošao kroz mjesto požara. To zaključuje po tome što je komad kočne papuče nadjen na mjestu požara još topao, i što se požar širio od toga komada kočne papuče prema sjeveru u pravcu vjetra.

Jednako tako i vještaci daju mišljenje da je najvjerojatnije požar nastao od užarenog komada kočne papuče, ali se ne isključuje mogućnost da je do požara došlo zbog kojeg drugoga mogućeg uzroka, kao što je namjerna paljevina, odbacivanje šibica i gorućih predmeta iz vlaka, ili od strane prolaznika i sl.

Po shvaćanju prvostepenog suda štetna radnja i uzročna veza štetne radnje i štete moraju biti dokazane i mora biti moguće da postoje da bi tuženik - štetnik bio odgovoran za štetu. Nije dovoljno da postoji vjerojatnost i u većem stepenu da bi se tuženi obavezao na naknadu štete. U konkretnom sporu, a na osnovi izvedenih dokaza sud utvrđuje da postoji vjerojatnost da je požar nastao od užarenog komada kočne papuče vlaka, ali nije sigurno da je to uzrok požara, pa stoga smatra da se ne može utvrditi odgovornost tuženoga za štetu. Ovo tim više što nijedan od saslušanih svjedoka nije očevidac, a ni stranke, pa ni saslušani svjedoci nisu mogli sudu dati podatke o eventualnim

svjedocima koji su bili očevici.

Protiv spomenute prvostepene presude pravodobno je podnio tuženik žalbu kojom ju pobija u cijelosti zbog svih žalbenih razloga, iznesenih u st.1, čl.342. Zpp-a.

Prema žaliteljevom shvaćanju iz provedenih dokaza proizlazi utvrđenom odlučna činjenica da je požar prouzročio baš vlak tuženoga.

Predložio je da se preinačenjem pobijane presude tužbeni zahtjev usvoji u cijelosti.

Drugostepeni sud je žalbu uvažio sa slijedećim obrazloženjem:

U svom nalazu i mišljenju od 21.X 1970. sudski vještak za požare izjavljuje da je najvjerojatniji uzrok požaru užarena papuča tuženikovog vlaka koja se odvojila za vrijeme kočenja vlaka i pala u zapaljivu suhu travu kraj željezničke pruge. Nadalje, u svom nalazu i mišljenju od 28.X 1970. sudski vještak za diesel lokomotive navodi također da je najvjerojatniji uzrok požaru užarena papuča vlaka. Konačno, saslušani svjedoci izjavili su da su papuče kočnice bile toliko vrele da se nisu mogle držati u rukama, i da su bile vruće od komada željeza u blizini koji ne potječu od papuča tuženikovog vlaka. Ocjenjujući sve gore navedeno u logičnoj vezi i po svom sloboдном uvjerenju ovaj žalbeni sud smatra utvrđenim da iz činjenica koje je utvrdio prvostepeni sud slijedi pouzdan zaključak da je požar izazvan isključivo padom užarene papuče - kočnice tuženikovog vlaka u travu u neposrednoj blizini pruge, te se pod utjecajem vjetra proširio na sjever i zahvatio kompleks tužiteljeve šume nanijevši tužitelju štetu u utuženoj visini kao što to utvrđuje sudski vještak za šumarstvo u vještačkom nalazu od 26.X 1970, a taj nalaz usvaja i prvostepeni sud kad utvrđuje visinu štete. Tome nalazu uostalom ni sam tuženik ne prigovara.

Kraj iznesenoga neodlučna je okolnost što za uzrok požara nema očevidaca iz kojih iskaza bi se još pouzdanije utvrdilo da je požar izazvan padom užarene papuče - kočnice tuženikovog vlaka.

Stoga je uvažanjem osnovane žalbe pobijanu presudu valjalo preinačiti i tužbenom zahtjevu u cijelosti udovoljiti.

V.V.